

Revisorer

Sammanfattning

I betänkandet behandlar utskottet regeringens proposition 2000/01:146 Oberoende, ägande och tillsyn i revisionsverksamhet. I propositionen föreslår regeringen en ny revisorslag. Lagförslaget innehåller en definition av begreppet revisionsverksamhet samt därutöver ett flertal nyheter som bl.a. syftar till att garantera revisorers och revisionsverksamhetens oberoende. Vidare klargörs Revisorsnämndens befogenheter att öva tillsyn över revisorer och revisionsbolag. Den nya revisorslagen och vissa ändringar av främst följdkaraktär i andra lagar, bl.a. aktiebolagslagen, föreslås träda i kraft den 1 januari 2002.

Vidare behandlar utskottet Riksdagens revisorers förslag till riksdagen (1999/2000:RR11) angående Revisorsnämnden jämte en med anledning av förslaget väckt motion med förslag om att Revisorsnämndens verksamhet helt eller delvis skall privatiseras.

Därutöver behandlas en under den allmänna motionstiden år 2001 väckt motion som gäller ett visst villkor i Revisorsnämndens föreskrifter för godkännande och auktorisation av revisorer.

Utskottet föreslår att riksdagen antar regeringens lagförslag samt avslår Riksdagens revisorers förslag och de båda motionerna. Därutöver föreslår utskottet på eget initiativ en viss följdändring i försäkringsrörelselagen.

I betänkandet finns tre reservationer.

Innehållsförteckning

Sammanfattning.....	1
Innehållsförteckning.....	2
Utskottets förslag till riksdagsbeslut.....	3
Redogörelse för ärendet.....	4
Bakgrund	4
Ärendet och dess beredning.....	5
Utskottets överväganden	6
Frågan om privat tillsyn.....	6
Propositionen.....	7
Riksdagens revisorers förslag	9
Villkor för godkännande och auktorisation	10
Reservationer.....	12
1. Frågan om privat tillsyn (punkt 1).....	12
2. Riksdagens revisorers förslag (punkt 4)	13
3. Villkor för godkännande och auktorisation (punkt 5).....	13
Bilaga 1 Förteckning över behandlade förslag	15
Propositionen.....	15
Riksdagens revisorers förslag.....	15
Följdmotion	16
Motion från allmänna motionstiden.....	16
Bilaga 2 Regeringens lagförslag.....	17
Bilaga 3 Av utskottet framlagt förslag till lag om ändring i försäkringsrörelselagen (1982:713).....	41

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Frågan om privat tillsyn

Riksdagen avslår motion 1999/2000:L22.

Reservation 1 (m)

2. Propositionen

Riksdagen antar regeringens förslag till

- a) revisorslag (2001:000),
- b) lag om ändring i revisorslagen (2001:000),
- c) lag om ändring i aktiebolagslagen (1975:1385),
- d) lag om ändring i bankrörelselagen (1987:617),
- e) lag om ändring i lagen (1987:667) om ekonomiska föreningar,
- f) lag om ändring i lagen (1991:981) om värdepappersrörelse,
- g) lag om ändring i lagen (1992:1610) om finansieringsverksamhet,
- h) lag om ändring i stiftelselagen (1994:1220),
- i) lag om ändring i revisionslagen (1999:1079).

3. Försäkringsrörelselagen

Riksdagen antar det av utskottet i bilaga 3 framlagda förslaget till lag om ändring i försäkringsrörelselagen (1982:713).

4. Riksdagens revisorers förslag

Riksdagen avslår Riksdagens revisorers förslag.

Reservation 2 (m)

5. Villkor för godkännande och auktorisation

Riksdagen avslår motion 2000/01:L307.

Reservation 3 (c)

Stockholm den 1 november 2001

På lagutskottets vägnar

Tanja Linderborg

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Tanja Linderborg (v), Marianne Carlström (s), Christel Anderberg (m), Rune Berglund (s), Henrik S Järrel (m), Nikos Papadopoulos (s), Marina Pettersson (s), Christina Nenes (s), Tasso Stafilidis (v), Kjell Eldensjö (kd), Berit Adolfsson (m), Anders Berglöv (s), Viviann Gerdin (c), Raimo Pärssinen (s), Anders Sjölund (m) och Amanda Agestav (kd).

Redogörelse för ärendet

Bakgrund

Bestämmelser om revision i aktiebolag finns i 10 kap. aktiebolagslagen (1975:1385). Av dessa bestämmelser följer att ett aktiebolags årsredovisning och bokföring samt styrelsens och verkställande direktörens förvaltning fortlöpande skall granskas av en eller flera revisorer (1 och 2 §§). Revisorn skall efter varje räkenskapsår lämna en revisionsberättelse till bolagsstämman där resultatet av granskningen redovisas (5 §). Revisorn förutsätts också löpande lämna företagsledningen erinringar och påpekanden om sådant som han eller hon anser bör komma till dess kännedom men som inte behöver tas upp i revisionsberättelsen (6 §).

Aktiebolagslagens bestämmelser om revision har varit förebild för motsvarande bestämmelser för andra associationsformer – för bl.a. ekonomiska föreningar i 8 kap. lagen (1987:667) om ekonomiska föreningar, för stiftelser i 4 kap. stiftelselagen (1994:1220) samt för vissa handelsbolag, ideella föreningar och enskilda näringsidkare i revisionslagen (1999:1079).

Krav på företagsrevision finns också i EG-rätten. Enligt rådets fjärde direktiv 78/660/EEG av den 25 juli 1978 om årsbokslut i vissa typer av bolag skall upprättade årsbokslut bli föremål för revision (det fjärde bolagsrättsliga direktivet). Direktivet gäller bl.a. för alla aktiebolag. Revisionen skall utföras av personer med den kompetens som anges i rådets åttonde direktiv 84/253/EEG av den 10 april 1984 om godkännande av personer som har ansvar för lagstadgad revision av räkenskaper (det åttonde bolagsrättsliga direktivet).

Sverige har införlivat EG:s åttonde bolagsrättsliga direktiv, det s.k. revisorsdirektivet, med svensk rätt. Det skedde bl.a. genom lagen (1995:528) om revisorer, som trädde i kraft den 1 juli 1995. Lagen innehåller bestämmelser om godkännande och auktorisation av revisorer, registrering av revisionsbolag, revisorers och revisionsbolags verksamhet samt tillsyn över och disciplinära åtgärder mot auktoriserade eller godkända revisorer.

I samband med revisorslagens ikraftträdande inrättades en ny myndighet, Revisorsnämnden. Nämnden har till uppgift att handlägga frågor om godkännande och auktorisation av revisorer samt registrering av revisionsbolag och att utöva tillsyn över revisorers och revisionsbolags verksamhet. Tidigare ankom dessa uppgifter på Kommerskollegium.

Ärendet och dess beredning

Genom beslut den 12 december 1996 tillkallade regeringen en särskild utredare med uppgift att se över de regler i lagen (1995:528) om revisorer som reglerar ägandet av revisionsbolagen, att klarlägga innebörden i begreppet revisionsverksamhet och att pröva om det finns anledning att begränsa revisorers deltagande i verksamheter som saknar samband med revision. Utredaren skulle vidare göra en översyn av de regler som finns i bl.a. aktiebolagslagen (1975:1385) om att auktoriserade revisorer skall delta vid revisionen (dir. 1996:106).

Utredningen, som antog namnet Revisionsbolagsutredningen, överlämnade i mars 1999 betänkandet (SOU 1999:43) Oberoende, ägande och tillsyn i revisionsverksamhet. Betänkandet har remissbehandlats och ligger till grund för förslagen i förevarande proposition.

I propositionen föreslår regeringen – efter hörande av Lagrådet – att riksdagen antar i propositionen framlagda lagförslag, dels förslag till ny revisorslag, dels föreslagna ändringar i den nya revisorslagen, aktiebolagslagen (1975:1385), bankrörelselagen (1987:617), lagen (1987:667) om ekonomiska föreningar, lagen (1981:981) om värdepappersrörelse, lagen (1992: 1610) om finansieringsverksamhet, stiftelselagen (1994:1220) och revisionslagen (1999:1079).

Regeringens förslag återfinns i bilaga 1 och lagförslagen i bilaga 2.

På eget initiativ påbörjade Riksdagens revisorer under år 1999 en granskning av Revisorsnämnden. Revisorernas överväganden och förslag redovisades i rapporten (1999/2000:4) Revisorsnämnden. Rapporten remissbehandlades och därefter anmälde revisorerna sin granskning till riksdagen våren 2000 med förslag angående Revisorsnämnden (förs. 1999/2000:RR11).

Med anledning av revisorernas förslag har en motion väckts som förordar en privatisering av tillsynen över revisorer.

Riksdagens revisorers förslag och motionsförslaget redovisas i bilaga 1.

I ärendet behandlar utskottet också en motion från den allmänna motionstiden år 2001 som gäller Revisorsnämndens särskilda villkor för godkännande och auktorisation.

Motionsförslaget återges i bilaga 1.

Utskottets överväganden

Frågan om privat tillsyn

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör avslå motionen om privatisering av Revisorsnämndens verksamhet.

Revisorsnämnden inrättades den 1 juli 1995 genom lagen (1995:528) om revisorer. Enligt förordningen (1995:666) med instruktion för Revisorsnämnden har nämnden till uppgift att handlägga frågor om godkännande och auktorisation av revisorer samt registrering av revisionsbolag i syfte att tillgodose samhällets behov av kvalificerade och oberoende externa revisorer. Vidare har Revisorsnämnden till uppgift att utöva tillsyn i syfte att säkerställa att godkända och auktoriserade revisorer samt registrerade revisionsbolag driver revisionsverksamhet som är av hög kvalitet och uppfyller höga etiska krav. Revisorsnämnden skall också pröva frågor om disciplinära åtgärder, anordna examina och lämplighetsprov, föra ett register över godkända och auktoriserade revisorer samt registrerade revisionsbolag. Därutöver skall Revisorsnämnden följa utvecklingen inom revisorsområdet och särskilt beakta nya nationella och internationella förhållanden som har eller kan få betydelse för tillsynen över revisorer och revisionsbolag samt för tolkningen och utvecklingen av god revisors- och revisionsred.

Revisorsnämnden består av en ordförande och åtta andra ledamöter. För ordföranden och ledamöterna skall det finnas ersättare. Ordföranden skall vara jurist och ha domarerfarenhet. Av övriga ledamöter skall två vara revisorer, varav en skall vara godkänd revisor och en auktoriserad. Övriga ledamöter skall ha erfarenhet från verksamhet som berörs av revision. Revisorsnämnden biträds av ett kansli.

I motion 1999/2000:L22 anser Stig Rindborg m.fl. (m) att den tillsynsverksamhet som Revisorsnämnden bedriver helt eller delvis bör överföras i privat regi. I motionen anför ett antal skäl till stöd härför. Bland annat skulle effektiviteten i Revisorsnämndens verksamhet öka om närheten till marknaden och till de berörda aktörerna blir bättre. Möjligheterna att rekrytera kompetent personal skulle också förbättras. En privat lösning, anför det vidare i motionen, undanröjer också de problem som följer av att revisorerna är underkastade dubbel tillsyn genom att även Föreningen Auktoriserade Revisorer FAR och Svenska Revisorssamfundet SRS har disciplinära system. En allvarlig nackdel är därvid att man inom ramen för de båda systemen kan komma till olika beslut i samma ärende. Det förhållandet att löpande tillsyn och auktorisation sköts i ett system med självreglering frångår, enligt motionen, inte staten ansvaret att följa hur regelsystemet fungerar och tillämpas. I

motionen yrkas att riksdagen hos regeringen begär förslag till sådan ändring till nytt system för tillsyn, auktorisation och godkännande av revisorer som anförs i motionen.

Utskottet erinrar om att ett statligt system för auktorisation och godkännande av revisorer funnits här i landet sedan år 1973. Uppgifterna att auktorisera och godkänna revisorer lades först på Kommerskollegium. Från och med den 1 juli 1995 överfördes dessa uppgifter till Revisorsnämnden.

Riksdagen har år 1994 och 1995 haft att ta ställning till frågan om en privat lösning för auktorisation, godkännande och tillsyn av revisorer. År 1994 ansåg riksdagen att staten även fortsättningsvis skulle svara för auktorisation och godkännande samt tillsyn över revisorer (prop. 1993/94:138, bet. NU 20, rskr. 261).

År 1995 anförde regeringen i proposition 1994/95:152 att staten genom lag ställt krav på att revisionen i vissa företag skall utföras av kvalificerade revisorer. Kraven motiveras av det allmänna intresse av en kompetent revision bl.a. i kampen mot ekonomisk brottslighet och skattefusk. Verksamheten ställer också särskilda krav på oberoende och integritet. Starka skäl talade därmed, enligt regeringen, för att särskild behörighet att utföra lagstadgad revision även i fortsättningen skall meddelas av staten. En statlig behörighetsprövning tillgodoser även de krav på rättssäkerhet, konkurrensneutralitet och trovärdighet som måste ställas på denna typ av verksamhet.

Vid riksdagsbehandlingen av propositionen ansåg näringsutskottet i sitt av riksdagen godkända betänkande 1994/95:NU23 att den utformning som getts åt den statliga tillsynen över revisorerna väl tillgodoser kraven på bl.a. rättssäkerhet, konkurrensneutralitet och oberoende. Näringsutskottet tillstyrkte att prövningen av och tillsynen över revisorerna skulle ske i statlig regi och förordade regeringens förslag om inrättande av Revisorsnämnden.

Enligt lagutskottets mening har några bärande skäl inte framkommit som bör föranleda att riksdagen nu gör någon annan principiell bedömning i saken än den riksdagen gjorde år 1995.

Med det anförda föreslår utskottet att riksdagen avslår motion 1999/2000: L22.

Propositionen

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör anta regeringens förslag till en ny revisorslag och övriga lagförslag.

I propositionen föreslår regeringen att lagen (1995:528) om revisorer ersätts med en ny revisorslag. Den nya lagen innebär bl.a. följande nyheter i sak.

Innebörden av begreppet revisionsverksamhet slås fast i lagen. Med revisionsverksamhet avses i huvudsak sådan granskning av förvaltning eller eko-

nomisk information som skall utföras enligt författning, stadgar eller avtal och som skall utmyнна i en rapport, ett intyg eller någon annan handling som är avsedd även för andra än uppdragsgivaren.

En revisor skall vara skyldig att för varje uppdrag i revisionsverksamheten pröva om det finns omständigheter som kan rubba förtroendet för hans eller hennes opartiskhet eller självständighet. Om det finns någon sådan omständighet skall revisorn avböja eller avsäga sig uppdraget, såvida det inte i det enskilda fallet finns sådana omständigheter eller har vidtagits sådana åtgärder som medför att det inte finns anledning att ifrågasätta hans eller hennes opartiskhet eller självständighet.

En revisor skall inte få bedriva annan verksamhet än revisionsverksamhet eller verksamhet som har ett naturligt samband med revisionsverksamhet, om den andra verksamheten är av sådan art eller omfattning att den kan rubba förtroendet för revisorn. Utövar en revisor revisionsverksamhet som enskild näringsidkare, skall han eller hon hålla annan verksamhet som saknar naturligt samband med revisionsverksamheten avskild. Om revisionsverksamheten utövas i ett handelsbolag eller ett aktiebolag får bolaget inte bedriva annan verksamhet än sådan som har ett naturligt samband med revisionsverksamhet.

Bolag som bedriver revisionsverksamhet skall, som huvudregel, ägas av revisorer. Ägandet skall kunna ha formen av indirekt ägande genom bolag.

Revisorsnämnden skall i fortsättningen kunna ingripa disciplinärt mot den revisor som uppsåtligen gör orätt i sin revisionsverksamhet men inte när handlandet avser verksamheten i övrigt. Liksom i dag skall dock nämnden alltid kunna ingripa mot en revisor som förfar oredligt. Nämnden ges vidare möjlighet att vidta disciplinåtgärder mot revisorer som har åsidosatt sina skyldigheter som företrädare för revisionsföretag.

Revisorer som godkänns enligt den föreslagna nya lagen eller som har godkänts enligt den nuvarande revisorslagen från år 1995 – men inte revisorer som har godkänts enligt äldre bestämmelser – skall ha samma behörighet att utföra lagstadgad revision som auktoriserade revisorer.

Regeringen föreslår också vissa följdändringar i bl.a. aktiebolagslagen (1975:1385), bankrörelselagen (1987:617), lagen (1987:667) om ekonomiska föreningar, stiftelselagen (1994:1220) och revisionslagen (1999:1079).

Den nya lagstiftningen föreslås träda i kraft den 1 januari 2002.

Propositionen innehåller också ett förslag till ändring i den nya revisorslagen, som föranleds av Sveriges förväntade tillträde till avtalet mellan Europeiska gemenskapen och dess medlemsstater å ena sidan och Schweiz å andra sidan. Enligt regeringen är det osäkert huruvida Sverige kommer att tillträda avtalet före årsskiftet 2001/2002 och det behövs därför en beredskap för att överlämna åt regeringen att bestämma tidpunkten för ikraftträdandet.

Propositionen har inte föranlett något motionsyrkande, och utskottet föreslår att riksdagen antar de i propositionen framlagda lagförslagen.

En viss följdändring bör göras även i försäkringsrörelselagen (1982:713). Utskottet framlägger därför på eget initiativ förslag till sådan ändring. Utskottets lagförslag är intaget i bilaga 3.

Riksdagens revisorers förslag

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör avslå Riksdagens revisorers förslag angående Revisorsnämnden.

I förslag till riksdagen (1999/2000:RR11) föreslår Riksdagens revisorer att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad revisorerna anfört om att regeringen utvecklar sin redovisning och analys till riksdagen av Revisorsnämndens uppnådda resultat så att riksdagen får ett bättre underlag för sin resultatuppföljning, att regeringen överväger sammansättningen av Revisorsnämnden med avseende på ledamöternas kompetenser och att regeringen ser över formuleringen av verksamhetsmålen för Revisorsnämndens handläggningstider för disciplinärenden i syfte att handläggningstiderna förkortas.

Utskottet konstaterar att revisorernas förslag lagts fram efter en omfattande och ingående granskning av Revisorsnämnden och dess verksamhet. I sammanhanget bör dock påpekas att granskningen inte gjorts med anledning av att det framkommit några brister i nämndens verksamhet, utan främst för att på ett övergripande plan se om statsmakternas intentioner med myndigheten är uppfyllda (se även bet. 1999/2000:NU1, s. 35). Inför ett ställningstagande till revisorernas förslag bör vidare beaktas att det nu gått närmare två år sedan revisorerna avslutade sin granskning och att regeringen på flera punkter numera vidtagit åtgärder med anledning av revisorernas förslag.

Sålunda har regeringen i budgetpropositionen för år 2001 förbättrat resultatredovisningen till riksdagen vad gäller Revisorsnämndens verksamhet (prop. 2000/01:1 utg.omr. 24, s. 59). I propositionen konstaterade regeringen också att nämnden i allt väsentligt uppfyllt verksamhetsmålen och att i de fall målen inte uppnåtts tillfredsställande förklaringar till detta angetts från nämndens sida. Någon erinran mot regeringens analys och slutsatser i detta avseende gjordes inte under riksdagsbehandlingen av budgetpropositionen för år 2001 (se bet. 1999/2000:NU1).

I budgetpropositionen för år 2002 anför regeringen att verksamhetsmålen i allt väsentligt har uppfyllts (prop. 2001/02:1 utg.omr. 24, s. 37).

Med anledning av Riksdagens revisorers förslag angående Revisorsnämndens sammansättning vill utskottet erinra om att enligt förordningen (1995:666) med instruktion för Revisorsnämnden två av nämndens ledamöter, utom ordföranden, skall vara revisorer och övriga skall ha erfarenhet från verksamhet som berörs av revision. Som skäl för denna sammansättning angav regeringen i proposition 1994/95:152 behovet av att nämnden har den särskilda kompetens som krävs. I den nu aktuella proposition 2000/01:146 anför regeringen att det alljämt finns goda skäl för den lösning som valdes vid Revisorsnämndens tillkomst. Samtidigt pekar regeringen på att frågan om Revisorsnämndens sammansättning med avseende på ledamöternas kompetens för närvarande övervägs inom Justitiedepartementet.

Vad särskilt gäller handläggningstiderna för disciplinärenden hos Revisorsnämnden vill utskottet också peka på att regeringen i den förevarande propositionen 2000/01:146 upplyser att man i regleringsbrevet för budgetåret 2001 stramat upp verksamhetsmålet avseende handläggningstiderna för disciplinärenden.

I sammanhanget bör vidare beaktas att Revisorsnämnden fr.o.m. den 1 januari 2002 kommer att arbeta utifrån en ny och tydligare revisorslag där centrala begrepp såsom revisionsverksamhet och revisionsbolag är klart definierade. Utskottet utgår från att regeringen också fortsättningsvis följer Revisorsnämndens verksamhet och tar de initiativ som tillämpningen av den nya lagstiftningen kan föranleda.

Med det anförda föreslår utskottet att riksdagen avslår Riksdagens revisorers förslag angående Revisorsnämnden.

Villkor för godkännande och auktorisation

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör avslå motionen som gäller Revisorsnämndens särskilda villkor för godkännande och auktorisation.

Nuvarande regler om de krav som ställs för att bli auktoriserad eller godkänd revisor finns i lagen (1995:528) om revisorer. Reglerna kompletteras av förordningen (1995:665) om revisorer och Revisorsnämndens föreskrifter om villkor för revisorers och revisionsbolags verksamhet samt om godkännande, auktorisation och registrering (RNFS 1997:1).

För att bli godkänd eller auktoriserad revisor fordras enligt revisorslagen bl.a. att sökanden skall yrkesmässigt utöva revisionsverksamhet och ha avlagt revisorsexamen respektive högre revisorsexamen hos Revisorsnämnden. Kravet på revisorsexamen och högre revisorsexamen anses uppfyllt även av den som genomgått ett särskilt lämplighetsprov hos Revisorsnämnden (4, 5 och 6 §§). Motsvarande krav uppställs i förslaget till ny revisorslag med möjlighet för Revisorsnämnden att i vissa fall bevilja undantag (4, 5 och 6 §§). Godkännande och auktorisation gäller i princip i fem år (13 §). En motsvarande bestämmelse finns i förslaget till ny revisorslag (18 §).

Före år 1995 ställdes något lägre krav för godkännande och auktorisation. Övergångsbestämmelserna till 1995 års lag och övergångsbestämmelserna till den nya lagen medger dock på visst sätt att godkännande och auktorisation enligt äldre bestämmelser har giltighet även enligt nyare ordning.

För att få avlägga revisorsexamen fordras enligt revisorsförordningen att sökanden har avlagt kandidatexamen med företagsekonomisk inriktning eller med godkänt resultat har genomgått annan likvärdig teoretisk utbildning (5 §). Vidare fordras att sökanden har genomgått praktisk utbildning i revisorsyrket under minst tre år. För högre revisorsexamen fordras en högre teoretisk

utbildning än för godkända revisorer, nämligen att sökanden har avlagt kandidatexamen om minst 160 poäng (6 §). Vidare krävs en längre praktisk utbildning; utöver den treåriga utbildning som fordras för godkännande krävs två års utbildning under handledning av auktoriserad revisor och som innefattar kvalificerad medverkan vid revision av företag som på grund av sin storlek eller av annan anledning är svåra att revidera.

Enligt Revisorsnämndens föreskrifter gäller som särskilda villkor för godkännande och auktorisation att sökanden, för att bli godkänd eller auktoriserad revisor eller för att erhålla fortsatt godkännande eller auktorisation, skall under de fem år som närmast föregår ansökan ha utövat yrkesmässig revision omfattande minst 1 500 timmar. Mer än hälften av dessa timmar skall ha avsett juridiska personer som enligt lag skall ha godkänd eller auktoriserad revisor, och uppdragen skall ha omfattat revisionsklienter inom olika branscher (18 §). Om det finns särskilda skäl kan Revisorsnämnden besluta om undantag från bl.a. kravet på yrkesmässig revision för godkännande och auktorisation (20 §).

I motion 2001/02:L307 anför Lena Ek och Erik Arthur Egervärn (båda c) att kravet på yrkesmässig revision för godkännande och auktorisation kan ha sitt berättigande. Kravet leder dock till ett systematiskt missgynnande av småbarnsföräldrar, i första hand mödrar. Enligt motionärerna är det i praktiken omöjligt att förena föräldraledighet med bibehållen auktorisation eller godkännande. En förändring av regelverket måste, anför det i motionen, komma till stånd som möjliggör undantag från tillämpning av 1 500-timmarsregeln för den som varit hemma med barn. En lösning kunde, enligt motionärerna, vara att den tid för vilken föräldrapenning utgått räknas som tid då föräldern varit yrkesverksam som revisor. I motionen yrkas ett tillkännagivande om åtgärder för att öka möjligheterna att förena småbarn med ett yrke som auktoriserad eller godkänd revisor.

Enligt vad utskottet inhämtat från Revisorsnämnden har det i nämndens praxis inte förekommit något fall där det nuvarande kravet på yrkesmässig revision på minst 1 500 timmar för godkännande och auktorisation vållat problem av det slag som påstås i motionen. Revisorsnämnden har inte i något fall avslagit en ansökan om godkännande och auktorisation eller fortsatt godkännande och auktorisation på den grunden att sökanden inte uppfyllt verksamhetskravet därför att sökanden varit föräldraledig.

Med hänvisning till vad som nu redovisats och då utskottet utgår från att den nuvarande möjligheten för Revisorsnämnden att bevilja undantag från kravet på 1 500 timmars yrkesmässig revision kommer att bestå även efter den nya revisorslagens ikraftträdande kan utskottet inte se anledning till någon riksdagens vidare åtgärd.

Utskottet föreslår att riksdagen avslår motion 2001/02:L307.

Reservationer

1. Frågan om privat tillsyn (punkt 1)

av Christel Anderberg, Henrik S Järrel, Berit Adolfsson och Anders Sjölund (alla m).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att utskottets förslag under punkt 1 borde ha följande lydelse:
Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen.

Riksdagen bifaller därmed motion 1999/2000:L22.

Ställningstagande

Vi anser att det finns ett flertal skäl som talar för en privatisering av verksamheten avseende auktorisation, godkännande och tillsyn av revisorer. Sålunda skulle, enligt vår mening, effektiviteten i verksamheten öka om närheten till marknaden och till de berörda aktörerna blev bättre. Möjligheterna att rekrytera kompetent personal skulle också förbättras. Om ansvaret för tillsynen ligger närmare yrkeskåren finns, enligt vår mening, också större incitament för en angelägen diskussion om moral och etik inom kåren. Vi anser vidare att en privat lösning undanröjer de problem som följer av att revisorerna är underkastade dubbel tillsyn genom att även Föreningen Auktoriserade Revisorer FAR och Svenska Revisorssamfundet SRS har disciplinära system. En allvarlig nackdel är att man inom ramen för de båda systemen kan komma till olika beslut i samma ärende. Nu angivna skäl till stöd för en privat lösning framhölls redan i proposition 1993/94:138 om Kommerskollegiums verksamhet, och skälen kvarstår enligt vår mening med oförminskad kraft.

Vi vill samtidigt understryka att det förhållande att löpande tillsyn och auktorisation sköts i ett system med självreglering inte fråntar staten ansvaret att följa hur regelsystemet fungerar och tillämpas.

Sålunda anser vi att riksdagen hos regeringen bör begära förslag till sådan ändring till nytt system för tillsyn, auktorisation och godkännande av revisorer som nu redovisats.

Vad som anförts i reservationen bör riksdagen, med bifall till motion 1999/2000:L22, som sin mening ge regeringen till känna.

2. Riksdagens revisorers förslag (punkt 4)

av Christel Anderberg, Henrik S Järrel, Berit Adolfsson och Anders Sjölund (alla m).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att utskottets förslag under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen.

Riksdagen bifaller därmed Riksdagens revisorers förslag.

Ställningstagande

Vår grundläggande uppfattning är att verksamheten avseende godkännande, auktorisation och tillsyn av revisorer bör privatiseras. En sådan ordning tar dock en viss tid att genomföra, och under en övergångstid får vi acceptera att tillsynen m.m. sker i statlig regi. Det är då av vikt att verksamheten sker så effektivt som möjligt inom ramen för det system som existerar.

Vi kan konstatera att Riksdagens revisorer gjort en omfattande och ingående granskning av Revisorsnämnden och funnit vissa brister och hinder i dess verksamhet. De förslag som revisorerna lämnat på grundval av granskningen är, enligt vår mening, väl grundade i syfte att åstadkomma en effektivare och mer ändamålsenlig verksamhet hos nämnden. Vi tillstyrker därför förslagen.

Vad som sålunda anförs bör riksdagen, med bifall till Riksdagens revisorers förslag, som sin mening ge regeringen till känna.

3. Villkor för godkännande och auktorisation (punkt 5)

av Viviann Gerdin (c).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att utskottets förslag under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen.

Riksdagen bifaller därmed motion 2000/01:L307.

Ställningstagande

Enligt min mening leder kravet på 1 500 timmars yrkesmässig revision för godkännande och auktorisation till ett systematiskt missgynnande av småbarnsföräldrar, i första hand mödrar. Det är i praktiken omöjligt att förena föräldraledighet med bibehållen auktorisation eller godkännande. En förändring av regelverket måste komma till stånd, antingen så att kravet på 1 500 timmars yrkesmässig revision upphävs eller att man möjliggör undantag från kravet för den som varit hemma med barn. En lösning kan, enligt min mening, också vara att den tid för vilken föräldrapenning utgått räknas som tid då föräldern varit yrkesverksam som revisor. Jag efterlyser sålunda åtgärder

för att öka möjligheterna att förena småbarn med ett yrke som auktoriserad eller godkänd revisor.

Vad som sålunda anförts bör riksdagen, med bifall till motion 2000/01:L307, som sin mening ge regeringen till känna.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

I proposition 2000/01:146 föreslår regeringen (Justitiedepartementet) – efter hörande av Lagrådet – att riksdagen antar de i propositionen framlagda förslagen till

1. revisorslag (2001:000),
2. lag om ändring i revisorslagen (2001:000),
3. lag om ändring i aktiebolagslagen (1975:1385),
4. lag om ändring i bankrörelselagen (1987:617),
5. lag om ändring i lagen (1987:667) om ekonomiska föreningar,
6. lag om ändring i lagen (1991:981) om värdepappersrörelse,
7. lag om ändring i lagen (1992:1610) om finansieringsverksamhet,
8. lag om ändring i stiftelselagen (1994:1220),
9. lag om ändring i revisionslagen (1999:1079).

Lagförslagen har intagits som bilaga 2 till betänkandet.

Riksdagens revisorers förslag

I förslag 1999/2000:RR11 föreslår Riksdagens revisorer att riksdagen fattar följande beslut:

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad revisorerna i avsnitt 2.1 anfört om att regeringen utvecklar sin redovisning och analys till riksdagen av Revisorsnämndens uppnådda resultat så att riksdagen får ett bättre underlag för sin resultatuppföljning,

2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad revisorerna i avsnitt 2.3 anfört om att regeringen överväger sammansättningen av Revisorsnämnden med avseende på ledamöternas kompetenser,

3. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad revisorerna i avsnitt 2.4 anfört om att regeringen ser över formuleringen av verksamhetsmålen för Revisorsnämndens handläggningstider för disciplinärenden i syfte att handläggningstiderna förkortas.

Följdmotion

1999/2000:L22 av Stig Rindborg m.fl. (m) vari föreslås att riksdagen hos regeringen begär förslag till sådan ändring till nytt system för tillsyn, auktorisation och godkännande av revisorer som anförs i motionen.

Motion från allmänna motionstiden

2001/02:L307 av Lena Ek och Erik Arthur Egervärn (c) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om åtgärder för att öka möjligheten att förena småbarn med ett yrke som auktoriserad eller godkänd revisor.

BILAGA 2

Regeringens lagförslag

1 Förslag till revisorslag

2 Förslag till lag om ändring i revisorslagen (2001:000)

3 Förslag till lag om ändring i aktiebolagslagen (1975:1385)

4 Förslag till lag om ändring i bankrörelselagen (1987:617)

5 Förslag till lag om ändring i lagen (1987:667) om ekonomiska föreningar

6 Förslag till lag om ändring i lagen (1991:981) om värdepappersrörelse

7 Förslag till lag om ändring i lagen (1992:1610) om finansieringsverksamhet

8 Förslag till lag om ändring i stiftelselagen (1994:1220)

9 Förslag till lag om ändring i revisionslagen (1999:1079)

BILAGA 3

Av utskottet framlagt förslag till lag om ändring i försäkringsrörelselagen (1982:713)

Härigenom föreskrivs att 10 kap. 3 § försäkringsrörelselagen (1982:713) skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

10 kap.
3 §¹

Endast den som är auktoriserad eller godkänd revisor kan vara revisor i ett försäkringsbolag.

Den som är i konkurs eller underkastad näringsförbud eller som har förvaltare enligt 11 kap. 7 § föräldrabalken får inte vara revisor.

Revisorerna skall ha den insikt i och erfarenhet av redovisning och ekonomiska förhållanden som med hänsyn till arten och omfånget av bolagets verksamhet fordras för uppdragets fullgörande.

Till revisor kan även utses ett registrerat revisionsbolag. Bestämmelser om vem som kan vara huvudansvarig för revisionen och om underrättelseskyldighet finns i 12 § lagen (1995:528) om revisorer. Bestämmelserna i 5, 8 a och 13 §§ i detta kapitel tillämpas på den huvudansvarige.

Till revisor kan även utses ett registrerat revisionsbolag. Bestämmelser om vem som kan vara huvudansvarig för revisionen och om underrättelseskyldighet finns i 17 § revisorslagen (2001:000). Bestämmelserna i 5, 8 a och 13 §§ i detta kapitel tillämpas på den huvudansvarige.

Till revisor i dotterföretag bör, om det kan ske, utses minst en av moderbolagets revisorer.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2002.

¹ Senaste lydelse 1999:600.